

Uudenmaan liitto
Aleksanterinkatu 48 A
00100 HELSINKI

Asia: Mieli pide Uudenmaan 1. vaihemaakuntakaavan ehdotukseen

Helsingin luonnonsuojeluyhdistys ry (Helsy) haluaa huomauttaa muutamasta merkittävästä seikasta koskien kaavamääräyksiä ja niille osoitettuja aluevarauksia. Jatkossa Helsingin luonnonsuojeluyhdistys toivoo saavansa lausuntopyyntöä liitolta, koska näemme että yhdistyksellämme on tärkeä rooli ennen kaikkea helsinkiläisen luonnon ja ympäristön puolestapuhujana.

Kaavamerkinnät ja määräykset

Luonnon ydinalueet vaihekaavassa

Uudenmaan ympäristöohjelmassa (Uudenmaan ympäristökeskus 2007) on esitetty Uudenmaan maakunnan luonnon ydinalueet. Ympäristöohjelmassa on erikseen luokiteltu viheralueet, virkistysalueet ja ekologiset verkostot. Yhdistyksemme esittää, että liitto hyödyntäisi nämä merkinnät, ja että merkinnät osoitettaisiin myös vaihemaakuntakaavan kartassa. Nykyisessä vaihemaakuntakaavaehdotuksessa on käytössä vain kaksi merkintää, MLY ja virkistysalueet.

MLY on vaihemaakuntakaavassa metsätalousvaltainen alue, joka on laaja, yhtenäinen ja ekologisen verkoston kannalta merkittävä. Yhdistyksemme mielestä määräyksen sisältöä tulisi tarkentaa koskemaan vain alueen ensisijaista käyttöä, metsätaloutta. Kyseisille kohteille ei tule sallia haja-asutusta.

Helsy katsoo, että MLY-kaavamerkinnällä osoitettuja kohteita tulisi lisätä. Nykyisestä ehdotuksesta puuttuu erittäin tärkeitä kohteita, mm. Meikon, Nuuksion ja Porkkalan suojelualueiden ympärillä olevat metsäalueet olisi pitänyt merkitä vähintään MLY-alueiksi.

Yhdistyksemme mielestä nykyinen MLY-merkintä on liian heikko metsämantereille sekä virkistys- ja luontoarvoiltaan tärkeille (mutta suojelemattomille) metsäkokonaisuuksille. Laajoille, yhtenäisille metsämantereille olisi varattava erikseen oma kaavamerkintänsä. Näillä alueilla tulisi ehdottomasti välttää haja-asutuksen aiheuttamaa pirstovaa vaikutusta sekä kaikenlaisen tiestön rakentamista. Nämä alueet ovat usein myös maakunnallisesti tärkeitä hiljaisia alueita.

Vahvistetussa maakuntakaavassa on osoitettu erikseen virkistysalueet. Tämän lisäksi Uudenmaan asukkaiden kannalta merkittävät metsäalueet tulisi merkitä 1.vaihemaakuntakaavaan esimerkiksi MU-merkinnällä. Yhdistyksemme näkee erityisen tärkeänä, että jo maakuntatason kaavoituksessa osoitetaan laajat metsäiset

virkestysaluekohteet. Nämä alueet ovat usein myös maakunnallisesti tärkeitä hiljaisia alueita.

Helsy toivoo liitolta rohkeaa kannanottoa koskien laajoja metsäisiä alueita, joilla on myös virkestysarvoja. Tärkeillä virkestysaluekohteilla (MU) voitaisiin kaavamääräyksissä ohjata alueiden metsätalous- tai muuta maankäyttöä siten, että metsien virkestysmahdollisuudet eivät merkittävästi heikkene. Tämänkaltaisia toimintoja ovat mm. metsäteiden rakentaminen, laajat aukkohakkuut, ojitustoimet, maanmuokkaus tai voimaperäinen energiapuun korjuu.

Hiljaiset alueet mukaan omaksi kaavamerkinnäkseen

Vaikka maakuntakaavan laadinnan yhteydessä tehtiin selvitys Uudenmaan hiljaisista alueista, on ne valitettavasti siirretty kaavakartalta tausta-aineistoon. Hiljaisuus on Uudellamaalla erityisen uhanalainen suojeluarvo. Helsy korostaa, että hiljaiset alueet on ehdottomasti osoitettava kaavakartassa. Näillä alueilla on vahva merkitys asukkaiden hyvinvointiin ja viihtyvyyteen. Riittävien virkestysalueiden lisäksi jokaiselle asukkaalle olisi turvattava jo maakuntakaavassa oikeus hiljaiseen ympäristöön lähietäisyydellä (< 10 km).

Merenrannat maakuntakaavoituksessa

Uudenmaan liitto on yhteistyössä Uudenmaan ympäristökeskuksen kanssa selvittänyt maakunnan yleispiirteiset tulvariskialueet. Ilmastonmuutoksesta johtuvat ennakoimattomat muutokset on huomioitava ja rakentamiselle riskialttiit kohteet tulee osoittaa kaavakartalla. Rakentamattomat merenranta-alueet ovat myös alueen merkittäviä luontoympäristöjä, joilla on vahva virkestysarvo.

Kiviaineisten ottoalueet ja luonnonsuojelu

Monet kiviainesten ottoalueet uhkaavat ekologista verkostoa. Tämänkaltaisia ongelmia on erityisesti Hyvinkään - Mäntsälän suunnalla. Näillä alueilla sijaitsevien MLY-alueiden väliin tulisi kiviainesoton sijasta osoittaa lisää ekologisia yhteyksiä. Kiviaineisten ottoon sopivien alueiden rinnalla ei ole merkitty arvokkaita alueita suojelumerkinnöillä toisin kuin esimerkiksi Kanta-Hämeen maakuntakaavassa, jossa kyseiset kohteet on merkitty omalla MYg-kaavamerkillä.

Ehdotuksessa ei oteta lainkaan huomioon laajoja mahdollisuuksia vähentää loppusijoitusta tarvitsevan maa-aineksen määrää mm. kaivamattomilla johtojen ym. sijoittamismenetelmillä, kaivamattomia perustamistapoja suosivilla detaljikaavamääräyksillä sekä maa-aineisten paikalla hyödyntämistä edistämällä. Myöskään kiviaineshuollon ohjaamisen ja ylijäämämaiden loppusijoitustarpeen vaikutusta toisiinsa ei oteta huomioon ehdotuksessa. Heikoimpiakin ylijäämämaita on menestyksekkäästi käytetty kevyen liikenteen reittien rakentamisessa. Tehokas ohjaus hyödyntämiseen lähialueilla vähentäisikin tarvetta maankaatopaikkoihin sekä kalliisiin ja ympäristöhaittoja aiheuttaviin kuljetuksiin.

Jätealueratkaisut

Kaavaehdotuksen jätesuunnittelu lähtee virheellisistä oletuksista. Toisin kuin ehdotuksessa väitetään, yhdyskuntajätteen määrän kasvu on irronnut BKT:n kasvusta. Jätelain ensisijaisten tavoitteiden eli jätteiden synnyn ehkäisyn ja kierrätyksen tärkeyttä korostaa isäksi EU:n jätedirektiivin muutokset. Direktiivi velvoittaa jäsenmaat jatkossa jätteiden synnyn ehkäisyn suunnitelman tekemiseen. Lisäksi kierrätystavoitteita nostetaan EU:ssa roimasti. Raaka-aineiden hinnannousu on jo lisännyt kierrätyksen ja ehkäisyn kannattavuutta.

Jätteenpolttolaitoksen sijoittamiselle Helsinkiin tai pääkaupunkiseudun alueelle ei ole mitään tarvetta eikä taloudellisia, ympäristö- tai energiantuotantoon liittyviä perusteita. Ehdotuksen mukaan jätteen polttamisen sallivat aluevaraukset edistävät jätteiden hyödyntämistä. Tämä ei pidä paikkaansa, sillä pääkaupunkiseudulla ei tarvita lisää lämpöä ja jätteenpolttolaitosten tuottamasta energiasta 85 % on lämpöä. Alueelle sijoitettavat jätteenpolttolaitokset eivät myöskään vähennä jätehuollon tai energiantuotannon kasvihuonekaasu- tai muita päästöjä. Aluevaraus jätteenpolttolaitokselle Kivikkoon on välittömässä läheisyydessä olevan asutuksen ja muiden toimintojen kannalta kestävä ratkaisu. Laajemmin ehdotukseen sisältyviä jätealueratkaisuja kommentoidaan Uudenmaan ympäristönsuojelupiirin tulevassa lausunnossa.

Maakaasuputki

Helsy pitää kaavan puutteena sitä, että Lohja - Hanko -maakaasuputkesta ei ole tehty ympäristövaikutusten arviointia (YVA), vaikka sillä on merkittävä pirstova vaikutus Uudenmaan erilaisiin luontoympäristöihin ja -tyyppeihin.

Helsingissä 15.2.2008

Helsingin luonnonsuojeluyhdistys ry:n puolesta

Kati Vierikko
puheenjohtaja

Kaisa Hauru
sihteeri